

СТРАТЕГИЯИ ҲИФЗИ СОЛИМИИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БАРОИ ДАВРАИ ТО СОЛИ 2030

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Стратегияи ҳифзи солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 (минбаъд - Стратегия) раванди ислоҳот дар соҳаи тандурустиро муайян намуда, роҳҳои рушди минбаъдаи соҳаи ҳифзи солимии аҳолиро пешбинӣ мекунад.
2. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифзи солимии аҳоли яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатро ташкил медиҳад.
3. Стратегия ба ҳамгирии уҳдадорҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар робита бо Ҳадафҳои Рушди Устувор (ҲРУ) мусоидат мекунад.
4. Ҳангоми таҳияи Стратегия ҳадафҳои стратегии давлат ба инобат гирифта шудаанд. Солимии аҳоли ва хизматрасонии тиббии мусоид барои рушди иқтисодиёти давлат таъсири мусбат дорад.
5. Таҷрибаи солҳои охир нишон дод, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ барои ҳифзи саломатии аҳоли аз ҳар гуна бемориҳои сироятӣ омода набуда, таҳияи ҳуҷҷати стратегӣ барои равнақ додани фаъолияти муассасаҳои тиббӣ мувофиқи мақсад мебошад.
6. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дастрасӣ ба хизматрасониҳои тиббиро кафолат медиҳад, ки борҳо дар паёмҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъкид шудааст. Иҷрои кафолатҳои конститусионӣ бо Кодекси тандурустӣ ва дигар қонунҳо, инчунин стратегияҳо ва барномаҳои дахлдори давлатӣ дастгирӣ карда мешаванд.
7. Дурнамои Стратегияи мазкур мутобиқи афзалиятҳо ва уҳдадорҳои дарозмуддати Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи то соли 2030 барои ноил шудан ба ҲРУ, аз ҷумла паст кардани нобаробарӣ, таҳкими баробарии иҷтимоӣ ва некуаҳволӣ, зиёд намудани сармояи инсонӣ ва беҳтар намудани нишондодҳои солимӣ ва дарозумрии миллат тавассути таъмини дастрасии баробар ба хизматрасонӣ дар соҳаи тандурустӣ ва ғизо таҳия шудааст. 2.

2. ҲАДАФҲОИ СТРАТЕГИЯ

8. Ҳадафи Стратегияро суръат бахшидан ба пешрафт дар самти фарогирии ҳамаҷонибаи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо хизматрасонии тиббӣ санитарии дастрас ва босифат тавассути таҳкими низомии стратегии идоракунӣ, ноил шудан ба маблағгузори устувор, таъминот бо кадрҳо ва рушди технологияҳои муосир ташкил медиҳад.
9. Расидан ба ҳадафҳои Стратегия ба принципҳои асосии зерин асос меёбад:
 - 1) тақмили раванди қабули қарорҳои асоснокшуда, ки бо далелҳо асос ёфтаанд;
 - 2) соҳаи тандурустии ба аҳоли нигаронидашуда мафҳуми асосии таъмини адолат дар дастрасӣ ба хизматрасониҳои босифат тавассути истифодаи муносибати бисёрсоҳавӣ барои ҳалли омилҳои асосии иҷтимоии нобаробарии саломатиро дар бар мегирад;
 - 3) таъмини яқҷояшавии иҷтимоӣ ва дастрасии баробари тамоми одамон ба хизматрасонии тиббӣ бидуни ҳеҷ гуна таъбиз ва ҷудошавии иҷтимоӣ вобаста ба ҷинс, синну сол, мавқеъ, сатҳи даромад ва камбизоатӣ, наҷод, мансубияти этникӣ, дин, шаҳрвандӣ, категорияи иҷтимоии шаҳрвандон.
 - 4) таҳияи низомҳои муосири идоракунӣ иттилоотӣ (СИИ), тавсеаи рақамикунонии низомии тандурустӣ.

3. ТАҲЛИЛИ ВАЗЪИ ҲИФЗИ СОЛИМИИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

§ 1. Шарҳи умумии вазъи солимии аҳолии Тоҷикистон

10. Дар баробари беҳбудии шароити иҷтимоӣ иқтисодии зиндагӣ, беҳбудӣ нишондиҳандаҳои солимии шаҳрвандони Тоҷикистон низ ба назар мерасад. Давомнокии умр аз соли 2000 то соли 2019 6,8 сол зиёд шуда, барои мардон то 73 сол ва занон 76,9 солро ташкил медиҳад.
11. Ба омилҳои гуногуни таъсиррасонии солимии аҳоли дар Тоҷикистон бемориҳои сироятӣ ва ғайрисироятӣ, аз қабили бемориҳои дилу раг ва бемориҳои роҳи нафас дохил мешаванд. Тибқи маълумоти таҳқиқоти "Сарбории глобалии бемориҳо" дар давраи солҳои 2007-2017 дар Тоҷикистон 10 сабаби асосии фавт тақрибан бетағйир боқӣ мондаанд, аз ҷумла бемориҳои ишемияи дил, сироятҳои роҳҳои нафас, сактаи мағзи сар, бемориҳои навзод, сироятҳои шадиди рӯда, сиррози ҷигар, кардиопатияи гипертенӣ, диабет қанд, нуқсонҳои модарзодӣ, бемории Алсгеймер. Ҳамзамон, дар ин давра фавти одамон аз бемориҳои метаболитикӣ (диабети қанд) 112 фоиз афзудааст.
12. Дар кишвар дар самти беҳтар намудани нишондиҳандаҳои солимии модар ва кӯдак пешрафти назаррас ба даст оварда шудааст. Коэффитсиенти фавти модарон аз 97,7 ба 100000 таваллуди зинда дар соли 1990 то ба 24,1 ба 100000 таваллуди зинда дар соли 2018 коҳиш ёфт. Сатҳи фавти модарон дар ҷаҳон аз соли 2005 то 2017 2,8 фоиз паст шудааст, дар ҳоле ки сатҳи марги модарон дар Тоҷикистон 4,2 фоиз коҳиш ёфтааст.
13. Вазъ дар робита бо нишондиҳандаҳои солимии кӯдакон низ беҳтар шуда истодааст. Дар соли 2017 сатҳи фавти кӯдакони то 5сола мутаносибан 33 ва коэффитсиенти то 1 сола 27 буд (Таҳқиқоти тиббӣ-демографӣ-соли 2017). Дар соли 2018 хароҷоти тандурустӣ ба ҳар сари аҳоли 62,8 доллари америкоиро ташкил дод, ки аз он 26,4 фоиз аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ, 66,6 фоиз хароҷот аз ҳисоби дигар сарчашмаҳои маблағгузорӣ ва 7 фоиз аз ҳисоби шарикони рушд ва донорҳои байналмилалӣ мебошад. Дар маҷмӯъ, кишвар 7,5 фоизи Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ (ММД)-ро барои хароҷоти умумии тандурустӣ сарф мекунад (2018), ки аз сатҳи миёнаи минтақавӣ камтар аст.

§ 2. Шарҳи умумии низомии тандурустӣ

14. Низомии тандурустӣ дар Тоҷикистон мақомотеро дар бар мегирад, ки сиёсати давлатиро дар соҳаи тандурустии кишвар муайян мекунад ва барои таҳияи механизмҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва соҳавӣ, инчунин барои банақшагирии захираҳо, аз ҷумла захираҳои инсонӣ масъул мебошанд. Ин дар навбати аввал, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, инчунин дигар вазоратҳои соҳавӣ, аз қабили молия, рушди иқтисод ва савдо, маориф ва илм, меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли ва ғайраҳо мебошанд. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои расонидани хизматрасонии маҳаллӣ ва маблағгузориҳои ин хизматрасониҳо масъуланд.
15. Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, инчунин дигар вазоратҳои соҳавӣ дар якҷоягӣ вазифаҳои асосии беҳбудӣ солимии аҳолии Тоҷикистонро иҷро мекунад:
 - идоракунӣ;
 - таъминоти захираҳои молиявӣ ва инсонӣ;
 - чамъоварӣ ва таҳлили иттилоот;
 - пешниҳоди хизматрасониҳо ва доруворӣ;
 - таъмини пешгирӣ;
 - амнияти эпидемиологии кишвар.
16. Ҳукумати кишвар, мақомоти марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ вазифаҳои зеринро барои таъмини роҳбарӣ ва қабули қарорҳои асоснок дар самти солимии миллат ба зимма гирифтааст:
 - таҳияи арзишҳои асосӣ, принципҳои роҳбарикунанда ва сиёсати давлатӣ дар соҳаи тандурустии чамъиятӣ;
 - таҷдиди қонунгузорӣ ва заминаи меъёрии ҳуқуқӣ ва назорати иҷрои онҳо;
 - ташаққули шарикӣ байнисоҳавӣ ва байниидоравӣ барои баланд бардоштани сатҳи зиндагӣ дар кишвар;
 - таваҷҷуҳи бештар ба амалияи муосири байналмилалӣ;
 - ҳамоҳангсозии кумаки байналмилалӣ ва ҳамкориҳои техникӣ.
17. Ҳадафи Стратегия амӣ қардани ин раванд тавассути ҷалб намудани диққат ба ҷанбаҳои асосии идоракунӣ тандурустӣ ва татбиқи амалҳои кӯтоҳмуддат ва дарозмуддат мебошад.
 18. Сиёсати оқилонаи маблағгузориҳои соҳаи тандурустӣ асоси соҳаи тандурустиро дар бар мегирад. Он афкори чамъиятиро оид ба сафарбаркунии захираҳо, муттаҳидгардонии захираҳо, харид ва барқароркунии хароҷот муайян мекунад.
 19. Ноустувории маъмурий ва нобаробарии назарраси минтақавӣ ва ноҳиявӣ дар тақсим қардани маблағ барои соҳаи тандурустӣ, пеш аз ҳама, парокандагии манбаъҳои

давлатии маблағгузориро ба амал меорад. Стратегияи мазкур ин мушкилотро тавассути таҳияи дастурҳо оид ба муттаҳидсозии маблағҳои давлатӣ аз манбаъҳои гуногун таҳти роҳбарии ягона дар сатҳи минтақавӣ дар марҳилаи аввал - дар механизмҳои зарурии таҷрибавӣ ва дар марҳилаи дуввум - бо роҳи ворид кардани онҳо ба сохтори ягонаи сугуртаи тиббии давлатӣ - баъд аз ба итмом расидани раванди институтсионалӣ дар доираи раванди таъсиси фонди сугуртаи тиббӣ ҳал менамояд.

20. Стратегияи пешниҳодшуда ислоҳоти низоми амалкунандаи маблағгузори соҳаи тандурустиро ҳамчун як қадами муҳим дар самти баланд бардоштани самаранокии низоми расонидани ёрии тиббӣ ва ҳалли масъалаҳои мубрам, дастрасӣ ва қобили қабул будани кумаки аввалияи тиббӣ санитарӣ ва дигар хизматрасониҳои асосии тиббиро барои аҳоли пешбинӣ мекунад.

21. Тадбирҳои маблағгузорӣ, ки самаранокиро беҳтар мекунад ё бастаҳои имтиёз, ки дар алоҳидагӣ бе дахлати иловагии тарафи пешниҳодкунанда гузаронида мешаванд, дар гумон аст, ки натиҷаҳои дилхоҳ ба даст оранд. Мукаммалсозии бахши беморхонаҳо таъсири хароҷоти давлатро ба ёрии статсионарӣ ба таври назаррас беҳтар мекунад.

22. Расонидани хизматрасонии тиббӣ аз мавҷудияти захираҳои кадрӣ иттилоотнишуда, салоҳиятдор ва далелнок дар соҳаи тандурустӣ вобастагӣ дорад. Банақшагирӣ ва омӯзиши захираҳои инсонӣ, бахусус кормандони тиб, як раванди дарозмуддат аст ва натиҷаҳои он ба дастрасӣ ва сифати хизматрасонии тиббӣ барои аҳоли таъсир мерасонанд.

23. Захираҳои инсонӣ барои тандурустӣ "одамоне мебошанд, ки ҳадафи онҳо мусоидат ба солимӣ мебошад". Ба он кормандоне дохил мешаванд, ки бевосита дар пешгирӣ ва расонидани хизматрасонии тиббӣ, бо маълумоти тиббӣ ё бидуни он, инчунин роҳбарон, кормандони маъмури ва ёрирасон ширкат мекунад. Кормандоне, ки дар тайёрӣ ва таълими кормандони соҳаи тандурустӣ ва илмҳои тиббӣ иштирок мекунад, низ қисми ҷудонашавандаи захираҳои кадрӣ тандурустӣ махсуб мешаванд.

24. Асос барои татбиқи Стратегияи мазкур ин таъсиси низоми банақшагирии стратегияи захираҳои кадрӣ тандурустӣ мебошад. Мавҷудияти захираҳои инсонӣ, ки хизматрасониҳои дахлдор пешниҳод менамоянд, барои ноил шудан ба ҳадафҳои соҳаи тандурустӣ, хусусан аз ҷиҳати дастрасӣ, адолат, сифат ва самаранокии соҳа муҳим аст. Ин низом бояд идоракунии самарабахши давлатии бозори меҳнатро дар соҳаи тандурустӣ таъмин намояд, барои гузаронидани сиёсати ягона оид ба беҳбудии солимии аҳоли ва таъмини рушди устувори низоми тандурустӣ имконият диҳад. Ин муносибат муносибати мунтазамро барои банақшагирӣ дар назар дорад:

- 1) омӯзиш барои соҳаи тандурустӣ;
- 2) фароҳам овардани шароити мувофиқ ва мусоид барои шугъл;
- 3) шартҳо барои мунтазам баланд бардоштани сифат ва таъминоти таҳсилоти баъдидипломӣ;
- 4) тавсеаи иқтисдор ва фаъолияти илмӣ дар соҳаи тиб. Эҷоди шакли ҳамгирошуда барои омӯзиш, ташаккул додани малакаҳои клиникӣ ва рушди илми тиб яке аз натиҷаҳои асосии татбиқи Стратегияи мазкур мебошад.

25. Низоми иттилоотии идоракунии тандурустӣ барои Вазорати тандурустӣ ва ҷиҳзи иҷтимоии аҳоли ҷиҳати қабули қарорҳои далелнок дар тамоми самтҳои муҳими идоракуний, муқаррар намудани стандартҳои ҳисоботӣ ва мубодилаи иттилоот дар реҷаи вақти воқеӣ, таъмини сатҳи баланди амният ва махфияти маълумот оид ба беморон асос ҳисобида мешавад. Ғайр аз он, низоми иттилоотии идоракунии тандурустӣ қодир аст, ки идоракунӣ, иҷро ва мониторинги хароҷотро беҳтар карда, муносибатҳои шарикӣ судмандро бо ҷонибҳои дахлдор барқарор намояд. Низоми иттилоотии идоракунии тандурустӣ дастгирии иттилоотии раванди қабули қарорҳоро дар ҳар як сатҳи низом барои кумаки дуруст ба даст овардани хизматрасониҳои ҷиҳати таъмини солимии аҳоли таъмин мекунад.

26. Рӯзномаи корӣ оид ба рушди устувор дар давраи то соли 2030 зарурати рушди технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсиониро эътироф мекунад. Васеъ кардани дастрасӣ, истифода ва сифати технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ метавонад барои ноил шудан ба ҳама Ҳадафҳои Рушди Устувор калиди асосӣ бошад.

27. Барои беҳтар кардани солимӣ ва некуаҳолии аҳоли дастрасӣ ба хизматрасонии асосии босифати тиббӣ зарур мебошад. Дар тӯли даҳсолаи охир, дар доираи татбиқи Стратегияи миллии солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2020, дар самти беҳтар намудани дастрасӣ ба хизматрасониҳои босифати тиббӣ муваффақиятҳои назаррас ба даст оварда шуданд ва нишондиҳандаҳои солимии аҳоли низ беҳтар гардиданд.

28. Барои фарогирии хизматрасонии умумии тандурустӣ, хизматрасонии тиббӣ бояд дастрас, мувофиқ ва қаноатбахш аз нуқтаи назари маблағгузорӣ бошад. Хизматрасонӣ тибкӣ ин арзишҳо таҷрибаи бо далелҳо асоснокро талаб мекунад ва одамон (беморон) бояд дар маркази ҳама гуна шакли хизматрасонӣ бошанд.

29. Дар боби мазкур таркиби асосии хизматрасониҳои баррасӣ гардида, ҳар яке аз ин таркибҳо барои беҳтар кардани ҷанбаҳои хоси саломатӣ ё ҳалли нобаробарӣ барои солимии гурӯҳҳои осебпазир равона карда шудааст. Ҳамаи ин дар яқҷоягӣ ба беҳбудии солимӣ ва некуаҳолии шахрвандони Тоҷикистон мусоидат мекунад.

30. Таъмини дастрасӣ ба хизматрасониҳои тандурустӣ:
- рушди кумаки аввалияи тиббӣ санитарӣ бо тибби оилавӣ асоснокшуда;
 - ҷиҳзи солимии модару кӯдак ва хизматрасонӣ оид ба солимии ҷинсӣ, репродуктивӣ ва ҳуқуқи наврасон;
 - бемориҳои сироятӣ, пешгирӣ, нигоҳубин ва табобат;
 - бемориҳои ғайрисироятӣ, пешгирӣ ва табобат.
31. Таъмини дастрасӣ ба хизматрасониҳои асосии тандурустии ҷамъиятӣ:
- баланд бардоштани масъулияти аҳоли барои саломатии худ ва дигарон тавассути тарғиби тарзи ҳаёти солим;
 - беҳтар кардани дастрасӣ дар шароити тандурустӣ, ҳам берун аз он;
 - татбиқи механизми таъмини бехатарӣ ва қобили қабул будани таъминоти оби нӯшокӣ;
 - фаъолияти пурраи соҳаи тандурустӣ ва низоми озмоишгоҳӣ.

§ 3. Имкониятҳо ва мушкилоти асосӣ

32. Дар зер баъзе аз имкониятҳои калидӣ оварда шудаанд, ки беҳтар истифода бурдани онҳо лозим аст:
- дастгирии қавии сиёсӣ: қорӣ намудани хизматрасонии тиббӣ бо хароҷоти назарраси давлатӣ вобастагӣ дорад. Бо дарназардошти маҳдудияти захираҳои давлатӣ, дастгирии васеи сиёсӣ ва муайян намудани афзалиятҳо дар соҳаи тандурустӣ барои сафарбар кардани захираҳо бо мақсади сармоягузорӣ дар соҳаи тандурустӣ аҳамияти муҳим доранд;
 - гузариши демографӣ ва эпидемиологӣ, пиршавии аҳоли ва афзоиши бемориҳои сироятӣ ба соҳаи тандурустӣ фишори назаррас мерасонанд, аз ин рӯ, диққати худро ба ҳалли ин мушкилот равона кардан лозим аст, на ба рафъи оқибатҳои онҳо;
 - дастгирӣ аз ҷониби шарикони рушд ва донорҳои байналмилалӣ, шарикони байналмилалӣ на танҳо захираҳои муҳими молиявӣ, балки инчунин донишу таҷрибаро барои ҳалли мушкилоти тандурустӣ меоранд, ки ин дастгирӣ барои пешниҳоди хизматрасониҳои асосии тиббӣ ва баланд бардоштани иқтисоди инсонӣ ва тақмил додани инфрасохтор муҳим аст;
 - тақмили шарикони давлат ва бахши хусусӣ ва фароҳам овардани ҷой барои сармоягузори хусусӣ боиси афзоиши сафарбаркунии захираҳо ва устувори расонидани ҳадамоти тиббӣ мегардад.

4. САМТҲОИ РУШДИ СТРАТЕГИЯ

§ 1. Идоракунии самаранок дар соҳаи тандурустӣ

33. Стратегияи мазкур тавассути як қатор чорабиниҳои амалӣ карда мешавад, ки дар ду самти асосии он сохта шудаанд:
- идоракунии самаранок, маблағгузори устувор, таъмини кадрҳо ва рушди технологияҳои иттилоотӣ;
 - хизматрасонии тиббии дастрас, арзон ва босифат.
34. Замина ва дастовардҳои асосӣ. Стратегияи миллии солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2020 барои рушди соҳаи тандурустии кишвар як рӯйдоди муҳим гардид. Ин аввалин стратегияи ҳамаҷониба буд, ки ба таъмини ҳамоҳангии стратегӣ ва мусоидат ба ҳамгироии ҷанбаҳои тандурустӣ дар тамоми соҳаҳо ва самтҳои сиёсат равона шудааст.
35. Дар ҷараёни татбиқ, фаъолияти умумии идоракунӣ ва назорати низоми тандурустӣ тақмил дода шуд, ки ин ба дастовардҳои зерин оварда расонд:
- ба таври назаррас беҳтар намудани вазъи умумии солимии аҳоли ва навсозии низоми миллии тандурустӣ барои устувори бунёди сармояи инсонӣ дар кишвар;
 - ташкили низоми муассири ҳамкорӣ ва идоракунии раванди ислоҳот;
 - ба таври назаррас тақмил додани ҳамкориҳои байниидоравӣ байни вазоратҳо ва мақомоти давлатӣ, ҳам дар сатҳи ҷумҳуриявӣ ва ҳам дар сатҳи минтақавӣ ва ноҳиявӣ.
36. Дар сатҳи кумаки аввалияи тиббӣ санитарӣ раванди бизнеснақшагирӣ қорӣ карда шудааст, ки идоракунии муассисаҳои тандурустиро дастгирӣ мекунад ва механизми

таъмин намудани муассисаҳо бо мустақилияти бештар дар бучет ва афзалияти саломатӣ бо ҷалби ҷомеа ва баланд бардоштани шаффофияти низомро дар маҷмӯъ таъмин менамояд. То охири соли 2018 бизнеснақшагирӣ дар 24 ноҳияи ҷумҳури дар сатҳи муассисаҳои кумаки аввалияи тиббӣ санитарӣ қорӣ карда шуда, ҷорикунии он дар дигар ноҳияҳои ҷумҳури низ ба нақша гирифта шудааст.

37. Бехтаркунӣ ва назорати сифат: сифати таҳсилоти тиббии олий ва миёна яке аз омилҳои асосии диққатҷалбкунанда боқӣ мемонад. Дар ин самт пешрави назаррас тавассути вориднамоии омӯзиши солонаи клиникии ғайримутамарказ дар сатҳи тодипломи таҳсилоти тиббӣ ва нисбатан оморасозии баъдидипломи махсуси дарозмуҳлат (2-сола) барои табибони оилавӣ ба даст омадааст.

38. Дар баробари дастовардҳо масъалаҳои ҳалношудаи алоқаманд ба бехтаркунии соҳаи тандурустӣ ва мушкилоти нави муҳити рушдбанд боқӣ мондаанд:

- ҳамгирии ҳадамотҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли то ҳол анҷом наёфтааст. Бо дарназардошти вазифаҳои васеъ, дар назди Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли вазифаи бениҳоят вазнин ҷиҳати ба таври таъҷилӣ ҳамгироӣ намудани фаъолияти ҳадамотҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли истодааст, ки ин ҳам боз маблағгузори иловагиро талаб мекунад;

- вазифаи идоракунӣ тандурустӣ на ҳамеша бо дастгирии мувофиқи иттилоотӣ тақвият дода мешавад. Истифодаи маҳдуди далелҳо ва эътирофи воқеӣ ба истифодаи бесамари захираҳо ва сифати пастӣ раванди қабули қарорҳо оварда мерасонад. Аз ҷумла, ин ба масъалаҳои истифодаи оқилонаи захираҳои соҳаи тандурустии вилоятӣ ва ноҳиявӣ тааллуқ дорад, ки ин раванди мониторинг ва баҳодиҳии татбиқи стратегияро мушкил месозад. Нишондодҳо на ҳама вақт ба вазъи ҳақиқӣ мувофиқат мекунад;

- низоми иттилоотии бесамари тандурустӣ: айни замон низоми иттилоотии тандурустӣ маълумоти ҷамъбастаншударо дар сатҳи вилоятҳо, ноҳияҳо ва муассисаҳои тандурустӣ оид ба вазъи тандурустии ҷамъиятӣ ва фаъолияти муассисаҳои тандурустӣ, инчунин маълумотро оид ба ҳисобҳои миллии тандурустӣ, даромад ва хароҷотҳои муассисаҳои тандурустӣ дорад. Маълумотҳои мазкур барои идоракунӣ саривақтии соҳаи тандурустӣ ва баҳодиҳии фаъолияти муассисаҳои тандурустӣ бениҳоят заруранд; аммо онҳо далелҳои фардӣ беморонро надоранд, ки истифодаи чунин маълумотро маҳдуд месозад;

- то ҳол мушкилоти самти ҳамоҳангсозии байнисоҳавӣ дида мешавад. Ба сифати воситаҳо барои дастгирии Стратегияи миллии солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи солҳои 2010-2020 воситаҳои амудӣ ва нақшаҳо, ки ҳамгироӣ ва мувофиқасозии пурраро талаб мекунад, қабул карда шуданд. Алоқаи мутақобилаи байни стратегияи тандурустӣ ва дигар стратегияҳои соҳавӣ, стратегияҳо ва нақшаҳои давлатӣ, инчунин, метавонад бевосита барои расидан ба ҳадафҳои рушди устувор мусоидат намояд, ки "низомӣ нисбатан ботартибро дар таъмини рушди устувор" пайгирӣ намуда, ба "об кардани ях" дар соҳаи амалисозии Ҳадафҳои Рушди Устувор даъват менамояд. Ба раванди ислоҳотҳо муҳлати дарозӣ мувофиқасозии ҳуҷҷатҳои стратегӣ бо муассисаҳои байнисоҳавӣ ва норозигии мавҷудаи хангоми амалисозии лоиҳаҳои алоҳида монеа мешавад;

- самаранокии паст ва ҳамоҳангсозии номувофиқ дар идоракунӣ захираҳои беруна ва сармояҳои хориҷӣ, дар навбати худ, самаранокии истифодаи маблағҳои барои расидан ба ҳадафҳои асосӣ ҷалбшударо коҳиш медиҳад.

39. Мақсадҳо, вазифаҳо, амалҳо ва натиҷаҳои таҳминӣ. Стратегияи мақсадҳои зеринро бо вазифаҳо ва ҷорабинҳои мувофиқ аз рӯи ҳар як мақсад барои таъмини расидан ба онҳо муайян менамояд.

40. Мақсади асосӣ ин мусоидат ба идоракунӣ самаранокии низомҳои миллии тандурустӣ ба шумор рафта, аз чунин вазифаҳо иборат мебошад:

- мукамалсозии идоракунӣ соҳаи тандурустӣ ҳам дар сатҳи миллий ва ҳам дар сатҳи маҳаллӣ (вилоятӣ, ноҳиявӣ);

- баланд намудани иқтисоди идоракунӣ дар ҳама сатҳҳои идоракунӣ соҳаи тандурустӣ тавассути омӯзиш;

- таъсиси низоми марказонидашудаи самаранокии Ҳадамоти назорати давлатии санитарии эпидемиологии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- қабули нақшаи босамари назорати сифат ва бехатарии хизматрасониҳои тандурустӣ аз тарафи муассисаҳо ва шахсони алоҳидаи ҳуқуқӣ ва воқеӣ;

- таъсиси механизмҳои самаранокии ҳамоҳангсозии кумаки донорӣ бо мақсади таъсиси муттаҳидсозии ҳамҷонибаи захираҳои молиявӣ барои амалисозии Стратегия.

41. Барои расидан ба ин мақсадҳо чунин амалҳо анҷом дода мешаванд:

1) мукамалсозии идоракунӣ соҳаи тандурустӣ ҳам дар сатҳи миллий ва ҳам дар сатҳи маҳаллӣ (вилоятӣ, ноҳиявӣ):

- мукамалсозии заминаи меъёри ҳуқуқӣ барои дақиқ ҷудо намудани ҳуқуқ ва вазифаҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ. Бехтаркунии иқтисоди идоракунӣ мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар самти сиёсат ва идоракунӣ соҳаи тандурустӣ;

- таҳияи принсипҳои роҳбарикунандаи мушаххас барои ҳамкориҳои байнисоҳавӣ ва иштироки ҷомеа дар қабули қарор ва таҳияи чораҳои сиёсат;

2) баланд намудани иқтисоди идоракунӣ дар ҳама сатҳҳои идоракунӣ соҳаи тандурустӣ тавассути мукамалсозӣ ва таъмини устуворнокии курси омӯзиши инноватсионии яқсолаи "Менеҷменти тандурустии ҷамъиятӣ" дар сатҳи таҳсилоти тиббии баъдидипломӣ ва рушди муттасили касбӣ;

3) расидан ба самаранокии фаъолияти низоми марказонидашудаи Ҳадамоти назорати давлатии санитарии эпидемиологии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- таҳияи ҳуҷҷатҳои меъёри оид ба ҳама шаклҳои фаъолият, ки риояи меъёрҳо ва қоидаҳои санитарии эпидемиологиро танзим менамоянд;

- таҳия ва азнавсозии талабот оид ба таъмини об, санитария ва бехдошти ва идоракунӣ партовҳои тиббӣ барои аккредитатсияи муассисаҳои табобатии профилактикӣ;

- мукамалсозии сохтори идоракунӣ мақомотҳо ва муассисаҳои Ҳадамоти назорати давлатии санитарии эпидемиологии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва вориднамоии модели муносиби идоракунӣ дар ҳама сатҳҳо;

- тақсироти дурусти уҳдадорҳои мақомоти назоратӣ оид ба бартараф намудани ҳолатҳои тақрорбӯии уҳдадорӣ байни яқдигар;

- мукамалсозии иқтисоди идоракунӣ мақомот ва муассисаҳои назорати санитарии эпидемиологӣ аз ҳисоби ҷалби хизматчиёни дараҷаи олий аз рӯи ихтисосҳои гигиена, эпидемиология, санитария ва тандурустии ҷамъиятӣ;

4) қабули нақшаи босамари назорати сифат ва бехатарии хизматрасониҳои тандурустӣ аз тарафи муассисаҳо ва шахсони алоҳидаи ҳуқуқӣ ва воқеӣ:

- мустаҳкамнамоии дониши табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ дар кишвар тавассути амалисозии консепсияи таҳсилоти тиббӣ, ки ба сифати рушди касбии тодипломӣ, баъдидипломӣ ва муттасил асос карда шудааст;

- тақвияти неруи кишвар оид ба таҳия, паҳнкунии, баҳодиҳӣ ва азнавкунии дастуррамалҳо оид ба таҷрибаи клиникии ба маълумоти далелнок асосёфта;

- боздид ва таҳияи стандартҳо барои аккредитатсияи муассисаҳои тандурустӣ ва дастгирии истифодашавӣ ва вориднамоии стандартҳои мазкур дар ҳама муассисаҳои мувофиқи кишвар;

- шарҳи стандартҳои аккредитатсияи мавҷуда ва таҳияи стандартҳои нав барои хизматрасониҳои бештар истифодашаванда, ба монанди пешгирӣ ва табобати сил, вируси норасоии масунати одам, стоматология, иммунизатсия, хизматрасониҳои озмоишӣ, хизматрасонии санаторию курортӣ, кумаки паллиативӣ ва таҷрибаи тибби хусусӣ;

- омӯзонидани кормандон ва менеҷерони тандурустӣ оид ба баландкунии сифати хизматрасонии тиббӣ тибқи стандартҳои байналмилалӣ;

- таҳия ва вориднамоии низоми мониторинги бехатарӣ ва сифати табобати беморон.

42. Натиҷаи ин амалҳо таъсис додани вазифаи самаранокии роҳбарикунандаи идоракунӣ соҳаи тандурустӣ дар асоси чунин натиҷаҳои пешбинишуда мешавад:

- воридгардонии модели ҳамгирошудаи идоракунӣ хизматрасониҳои тандурустӣ ва баҳодиҳии онҳо;

- фаъолияти устувор ва бехтареи барномаи курси омӯзиши инноватсионии яқсолаи "Менеҷменти тандурустии ҷамъиятӣ" дар сатҳи таҳсилоти тиббии баъдидипломӣ ва рушди муттасили касбӣ;

- баланд намудани шаффофият ва ҳисоботдиҳӣ дар сатҳи ҳама соҳа;

- фаъолияти модели шарикӣ самаранок ва ҳамоҳангсозӣ барои идоракунӣ кумаки беруна;

- ҷоригардонии низоми ягонаи иттилоотии тандурустӣ;

- таъсиси низоми самаранок ва марказонидашудаи Ҳадамоти назорати давлатии санитарии эпидемиологии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- ҳамгирии ҷанбаҳои тандурустӣ дар ҳама соҳаҳои ислоҳоти сиёсати давлатӣ.

§ 2. Маблағгузори устувор

43. Дар солҳои охир рушди устувори иқтисодӣ дар ҷумҳури ба афзоиши назарраси хароҷоти давлатӣ ба соҳаи тандурустӣ оварда расонид. Дар соли 2019 хароҷотҳо то 1,8 млрд сомонӣ зиёд гардиданд, ки 5,0 маротиба нисбат ба соли 2010 (354,9 млн сомонӣ) зиёд мебошад. Дар соли 2018 хароҷоти умумии давлатӣ ба тандурустӣ 2,3 фоизро аз Маҷмуи маҳсулоти дохилӣ ва дар соли 2010 бошад ин нишондод 1,4 фоизро ташкил додааст. Новобаста аз рушди устувор, ҳиссаи хароҷотҳо ба тандурустӣ дар сохтори Маҷмуи маҳсулоти дохилӣ ва ҳиссаи хароҷотҳо ба тандурустӣ ба ҳар як аҳоли дар минтақа нигаронкунанда боқӣ мемонад. Дар маблағгузори тандурустӣ ҳанӯз ҳам пардохтҳои нақдӣ бартарӣ доранд, ки аз тарафи хонаводаҳо (66,6%) анҷом дода шуда, ин аз осебпазирии бисёре аз оилаҳо ба хароҷоти тандурустӣ ва хатари баланди камбизоатшавии бо

тандурустӣ алоқаманд шаҳодат медиҳад.

44. Дар доираи ислоҳоти болозикр метавон чунин дастовардхоро қайд кард:

- маблағгузори кумаки аввалияи тиббию санитарӣ аз рӯи принципи маблағгузори сарикасӣ. Чунин муносибат бо мақсади тақсимои одилонаи захираҳои молиявӣ дар сатҳи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ қабул карда шуд. Айр аз ин, механизми таҷрибавии маблағгузорӣ дар асоси натиҷаҳои фаъолият, ки бо дастгирии Бонки Умумиҷаҳонӣ амалӣ карда мешавад, барои модели самаранок барои фаъолияти муассисаҳои тиббӣ замина гузошт;

- тавсеаи Барномаи кафолатҳои давлатӣ ба қошиш додани пардохтҳои ғайрирасмӣ тавассути ташаққули низоми пешгуишаванда ва шаффофи ҳуқуқ ва уҳдадорҳои беморон равона карда шудааст. Аини замон, барномаи кафолатҳои давлатӣ зиёда аз 21% аҳолии Тоҷикистонро фаро гирифтааст;

- институтикунонии низоми ҳисобҳои миллии тандурустӣ, ки ба беҳтаркунии назорати захираҳои тандурустӣ барои қабули қарорҳои дахлдори сиёсӣ мусоидат менамояд.

45. Мақсадҳо, вазифаҳо, амалҳо ва натиҷаҳои пешбинишуда. Мақсади асосӣ ин таъмини маблағгузори муносиб ва устувор ва идоракунии бомасъулияти захираҳои давлатӣ ба шумор рафта, аз чунин вазифаҳо иборат мебошад:

- беҳтаркунии раванасозии захираҳо, таъмини маблағгузори муносиб ва устувори соҳаи тандурустӣ;

- мусоидат ба тақсимои захираҳои молиявӣ;

- беҳтаркунии харидҳои давлатии хизматрасониҳои тандурустӣ;

- мукамалсозии инфрасохтори тиббӣ дар асоси принципҳои самаранокӣ иқтисодӣ, талабот ва манфиатҳои аҳоли.

46. Барои расидан ба ин мақсадҳо чунин амалҳо анҷом дода мешаванд:

1) беҳтаркунии раванасозии захираҳо, таъмини маблағгузори муносиб ва устувори соҳаи тандурустӣ:

- баландкунии хароҷоти давлатӣ ба тандурустӣ тавассути тақвияти Барномаи миёнамуҳлати хароҷоти давлатӣ барои банақшагирии буҷет бо роҳи ҳамгирии пурраи мақсадҳои Барномаи миллий дар раванди банақшагирии буҷети солона;

- таъсиси заминаи ҳуқуқӣ дахлдор ва муҳити мусоид барои рушди низоми суғуртаи ҳатмии тиббӣ;

- таҳия ва дар ҳолати зурурӣ тасдиқи шакли иқтисодии вориднамоии низоми суғуртаи ҳатмии тиббӣ бо дар назар доштани асосноккунии иқтисодии қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи суғуртаи тиббӣ";

- қошиш додани монеаҳои маъмурий ва дастгирии шарикӣ бахши давлатӣ ва хусусӣ дар соҳаи тандурустӣ;

- таҳияи харитаи роҳ барои қалби сармояҳо ва зиёдкунии ҳиссаи маблағгузориҳои бахши хусусӣ;

- ташкили шароит барои рушди суғуртаи ихтиёрии тиббӣ;

2) мусоидат ба тақсимои захираҳои молиявӣ:

- таъмини мукамалсозӣ ва тавсеаи Барномаи кафолатҳои давлатӣ барои ҳамаи аҳоли бо таваҷҷуҳ ба кафолатҳои иҷтимоӣ барои гурӯҳҳои осебпазирӣ аҳоли;

- иттилоотонидан ва фаҳмонидани ҷомеа оид ба Барномаи кафолатҳои давлатӣ;

3) беҳтаркунии харидҳои давлатии хизматрасониҳои тандурустӣ:

- мукамалсозии механизми маблағгузори сарикасӣ дар муассисаҳои кумаки аввалияи тиббию санитарӣ;

- таҳия/тавсеаи шакли маблағгузорӣ дар асоси натиҷаҳои фаъолият барои муассисаҳои кумаки аввалияи тиббию санитарӣ ва кормандони тиббӣ;

- ҳамгирии минбаъдаи механизми маблағгузорӣ дар асоси натиҷаҳои фаъолият ба маблағгузори сарикасӣ;

- таҳия/рушди минбаъдаи усулҳои пардохт дар асоси ҳолати таъбибат дар муассисаҳои кумаки бистаринамӣ;

- қорӣ кардани низоми "Харидории ягонаи хизматрасониҳои тиббӣ" ва таҳияи механизмҳои танзимкунанда барои бастанӣ шартномаҳо бо таъминкунандагонӣ хизматрасониӣ тиббӣ;

- тақмили идоракунии шартномавӣ ва қобилияти идоракунии муассисаҳои давлатӣ ва таъминкунандагонӣ хизматрасониҳои тиббӣ;

4) мукамалсозии инфрасохтори тиббӣ дар асоси принципҳои самаранокӣ иқтисодӣ, талабот ва манфиатҳои аҳоли, шарҳи мақсадҳо ва муҳлатҳои татбиқи марҳилавӣ нақша оид ба мукамалсозии инфрасохтори тиббӣ.

47. Натиҷаҳои татбиқи ин чорабиниҳо баланд намудани баробарӣ ва самаранокӣ ҳангоми тақсимои захираҳо дар соҳаҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ мешавад:

- маблағгузори муносиб, баробар ва устувори тандурустӣ;

- дастрасии барномаи кафолатҳои давлатӣ барои ҳама аҳоли;

- баланд намудани сатҳи ҳифзи аҳоли аз хатарҳои молиявӣ, хусусан барои гурӯҳҳои осебпазир;

- идоракунии оқилона ва самаранокӣ захираҳои молиявӣ давлатӣ барои тандурустӣ;

- баланд намудани сифат ва самаранокӣ идоракунии муассисаҳои тиббӣ.

§ 3. Таъмини рушди пайвастаи захираҳои кадрӣ - таъминоти кадрӣ соҳаи тандурустӣ

48. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳаи тандурустӣ яке аз соҳаҳои асосии шуғли аҳоли буда, аини замон, миқдори кормандони соҳаи тандурустӣ 111,2 ҳазор нафарро ташкил медиҳад.

49. Дар 10 соли охир миқдори табибон ва кормандоне, ки тавассути таълимоти тахассусӣ омода карда шудаанд (ҳамшираҳои тиббӣ ва ғайра) / кормандони миёнаи тиббӣ то 34,5% ва 70,1% мутаносибан афзудаанд. Дар натиҷа, дар соли 2018 дар Ҷумҳурии Ҷамағӣ 18716 табиб ва 51788 корманди миёна дар амалия фаъолият доштанд. Таъминотнокӣ бо мутахассисони соҳаи тандурустӣ ба 10 ҳазор аҳоли дар 10 соли охир мутаносибан 12,2% ва 41,8% афзудааст. Дар натиҷа таъминотнокӣ бо табибон ба 10 ҳазор аҳоли 21,2 ва дар байни кормандони миёнаи тиббӣ 58,6 ташкил медиҳад.

50. Дар баробари ин, сарфи назар аз тамоюли мусбат доштани миқдори умумии иқтисодии кадрӣ соҳаи тандурустӣ, дар сатҳи Ҷумҳурии дар масъалаи таъминотнокӣ кадрӣ нобаробарӣ ҷуғрофӣ мушоҳида карда мешавад. аз ҷумла, шумораи нисбатан зиёдтари кормандон дар шаҳри Душанбе фаъолият менамоянд, ки ба 10 ҳазор аҳоли 83,2 табиб рост меояд ва ин нишондод дар вилояти Хатлон танҳо 11,6 ба 10 ҳазор аҳолиро ташкил медиҳад.

51. Новобаста аз афзудани миқдори кормандони соҳаи тандурустӣ, Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мушкилии норасоии мутахассисон аз рӯи ихтисосҳои муайян (табибони оилавӣ, табибони кӯдакон, неонатологҳо, психиатр-нарколог, сироятшинос, мутахассисони соҳаи тавонбахшӣ, протезистҳо, ортезистҳо ва ғайра) рӯ ба рӯ шудааст.

52. Муҳочирати кормандони соҳаи тандурустӣ берун аз кишвар яке аз сабабҳои асосии норасоии кадрҳои баландихтисосӣ тиббӣ мебошад.

53. Таълимоти тиббӣ дар Ҷумҳурии аз тарафи муассисаҳои таълимӣ тиббии давлатӣ ва хусусӣ расонида мешаванд. Дар муқоиса, аз соли 2010 миқдори муассисаҳои таълимӣ тиббӣ, донишҷӯён ва хатмкунандагон тадриҷан афзуда истодааст.

54. Таълимоти муттасили тиббӣ ва рушд, ки ба кредит-соат асос ёфтааст, аини замон барои табибони оилавӣ шаҳри Турсунзода дар марҳилаи таҷрибавӣ қарор дорад. Таҷрибаи мазкур амалишавӣ тартиби таҳиягардида оид ба таълимоти муттасили тиббӣ ба ҳисоб рафта, 101 табиб ва 100 ҳамшираи тиббӣ ба раванди зикргардида қалб шудаанд. Натиҷаҳои мусбати лоиҳаи таҷрибавӣ мазкур бояд заминаи вусъати доимии барнома дар саросари кишвар бошад.

55. Соҳаи муосири тандурустии кишвар ба роҳбарони баландтаҳассус эҳтиёҷоти воқеӣ дорад. Аини замон, ду барномаи тахассусӣ барои мутахассисони сатҳи роҳбарикунандаи соҳаи тандурустӣ мавҷуданд, аз ҷумла барномаи дусолаи таълимӣ, ки баъди хатм намудани он тахассуси "Менеҷери соҳаи тандурустӣ" (59 нафар хатмкунанда дар соли 2018) ва даври таълимӣ яқсолаи "Менеҷменти тандурустии ҷамъиятӣ" барои роҳбарони шабакаи муассисаҳои кумаки аввалияи тиббию санитарӣ, ки аз соли 2015 то инҷониб гузаронида мешавад.

56. Дар даҳсолаи охир дар илми тиб як қатор дастовардҳои назаррас низ мушоҳида карда мешаванд. Новобаста ба инфрасохтори фарсудаи маҳдуд муассисаҳои тадқиқотӣ худмухтор, инчунин шуъбаҳои тадқиқотӣ муассисаҳои таълимӣ тиббӣ ва беморхонаҳо дар лоиҳаҳои миллий ва байналмилалӣ иштирок меварзанд. Дар назди Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон 14 маркази илмӣ, шуъбаҳои илмӣ муассисаҳои давлатии таълимӣ "Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино", "Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон" ва "Донишқадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон" фаъолият менамоянд.

57. Дар ин марҳила, зиёда аз 80 лоиҳаи илмӣ тадқиқотӣ ва 11 тадқиқоти инноватсионӣ бо маблағгузори давлатӣ анҷом дода шуда, миқдори мақолаҳо дар маҷаллаҳои миллий ва байналмилалӣ тақрибшаванда афзуда истодааст. Аини замон, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 10 шӯрои диссертатсионӣ фаъолият менамояд.

58. Дар баробари дастовардҳо як қатор мушкилиҳо дар раванди рушди захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ боқӣ мондаанд:

1) мавҷудияти кормандони тиб:

- набудани тартиби ягонаи банақшагирии стратегии захираҳои кадрӣ;
- норасоии кормандони тиб;
- муҳочирати васеъ;
- номутаносибии ҷуғрофӣ дар тақсимои кормандони соҳаи тандурустӣ;
- шароитҳои номуносибии корӣ;

2) таҳсилоти тиббӣ:

- танҳо баъзе аз устодон унвон ва дараҷаҳои илмӣ доранд;
- набудани пойгоҳҳои клиникаи донишгоҳӣ;
- набудани тартиби муттасили таҳсилоти касбӣ ва рушд;

3) илми тиб:

- заминаи моддию техникаи кӯҳнашудаи муассисаҳои илмӣ ва норасоии маблағҳои сармоягузорӣ барои навсозии он;
- норасоии маблағгузорию грантӣ барои корҳои илмию тадқиқотӣ;
- манфиатҳои маҳдуд/нокифояи бахши хусусӣ барои анҷом додани корҳои илмӣ.

59. Мақсадҳо, вазифаҳо, чорабиниҳо ва натиҷаҳои пешбинишуда. Мақсади асосӣ таъмини миқдори зарурии захираҳои кадрӣ баландиҳтисос ва ба талаботи соҳаи тандурустӣ муносиб будан, чалби мутахассисон барои анҷом додани корҳои илмӣ ва муайян намудани манбаъҳои нави маблағгузорӣ аз ҳисоби чалби сармояи хусусӣ чиҳати гузаронидани корҳои илмию тадқиқотӣ ба шумор рафта, аз чунин вазифаҳо иборат мебошад:

- мукамалсозии банақшагирии стратегии захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ тавассути воридсозии тартиб ва воситаҳои тақвиятбахшии маълумотҳо барои назорат, банақшагирию ва қабули қарорҳои асоснок;

- мукамалсозии раванди таълими захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ бо таваҷҷуҳи хосса ба кормандони соҳа ва идоракунанда бо мақсади баланд бардоштани сифати таълим ва тақвиятбахшии дастрасии захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ дар минтақаҳо. Он масъалаҳои таъмини кормандони соҳа бо донишҳои назариявӣ зарурӣ, малакаҳои амалӣ ва воридсозии тартиби рушди пайдарпаи касбиро дар бар мегирад;

- беҳтар кардани шароити корӣ барои захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ (кормандони тиббӣ ва ғайритиббӣ, ҳайати устодон ва ходимони илмӣ);
- дастгирии рушди илм, технологияҳои муосир ва инноватсия дар соҳаи тандурустии кишвар.

60. Барои расидан ба ин мақсадҳо чунин амалҳо анҷом дода мешаванд:

1) мукамалсозии банақшагирии стратегии захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ:

- таҳия, озмоиш ва ҷорӣ кардани "Феҳристи миллӣ барои захираҳои инсонӣ дар соҳаи тандурустӣ", аз ҷумла заминаи меъёри ҳуқуқӣ ва таъсиси маҳзани иттилоот;
- таҳия, тасдиқ ва воридсозии равандҳои асосии идоракунии стратегии захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ;
- таҳияи Барномаи миллии тарбияи кадрҳои тиббӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи то соли 2030 бо дар назар доштани равандҳои асосии ислоҳоти соҳа, ки аз Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи то соли 2030, Ҳадафҳои рушди устувор ва Стратегияи мазкур сарчашма мегиранд;

- бозиди номгӯи ихтисосҳо ва вазифаҳои тахассусии кормандони дорои таҳсилоти олий, миёнаи тиббӣ ва фарматсевтӣ;

- аз нав дида баромадан ва соддагардонии қоидаҳо ва дастуралмаҳое, ки ба мутахассисони тиббии хориҷӣ иҷозати кор карданро дар Тоҷикистон медиҳанд;

2) мукамалсозии раванди таълими захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ:

- бозиди Консепсияи тартиби таҳсилоти тиббӣ, ки тамоми сатҳҳои таҳсилоти тиббиро дар бар мегирад - дар сатҳи тодиломӣ, баъдидипломӣ ва таълимоти муттасили касбӣ;

- воридсозии соли клиникаи ғайримутамаркази таълимӣ (9 моҳ) барои донишҷӯёни соли 6 муассисаҳои олии таълимии тиббӣ;

- воридсозии Тартиби таҳсилоти мутаасили касбӣ дар тамоми ҳудуди кишвар, аз ҷумла даврҳои омӯзишии сертификатсияшуда / тавассути онлайн;

- бозиди барномаи таҳсилоти пайдарпаи касбӣ дар асоси кредит соатҳо, гуруҳҳои "Баробар ба баробар" ва мураббигӣ барои табибони ҷавон;

- то соли 2030 иваз намудани тартиби мавҷудаи аттестатсияи табибон ба таҳсилоти пайдарпаи тиббӣ, ки дар давоми ҳар 5 сол гузаронида мешавад;

- давра ба давра тамдид намудани муҳлати омӯзиши баъдидипломии мутахассисони дорои таҳсилоти олии касбии тиббӣ / ихтисосгирии аввалия аз рӯи тамоми ихтисосҳо дар муҳлати на камтар аз 2 соли таҳсил анҷом дода шаванд;

- омода намудани миқдори зарурии мутахассисони тибби оилавӣ, аз ҷумла, бозомӯзии мутахассисони маҳдуд дар сатҳи баъдидипломӣ аз рӯи ихтисоси тибби оилавӣ;

- беҳтар намудани инфрасохтори муассисаҳои таълимии тиббӣ бо мақсади таъмини сифати таълим бо дар назар доштани талаботи муайянгардидаи байналмилалӣ сифат;

- таҳия ва бозиди барномаҳои таълимӣ аз рӯи ихтисосҳо/ малакаҳои нави тиббӣ, аз ҷумла, дар соҳаи тавонбахшӣ, ҳавасмандгардонии раванди дар сатҳи байналмилалӣ аккредитатсия намудани барномаҳои таълимии тиббӣ;

- дар хориҷи кишвар тайёр намудани мутахассисон аз рӯи ихтисосҳои тиббӣ, ки айни замон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон омода карда намешаванд;

3) беҳтар намудани шароити меҳнат барои захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ:

- аз нав дида баромадан ва ҳангоми зарурат барои чалб намудан ва нигоҳ доштани кормандони тиббӣ таъмин намудани ҳавасмандгардонии молиявӣ ва коммуналӣ (масалан, таъмини манзили зист) дар минтақаҳои бо захираҳои кадрӣ тандурустии сатҳи пастдошта;

- таъмини ҳавасмандгардонии довталабон ва донишҷӯёни шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурие, ки нишондиҳандаҳои пасти таъминотнокии кадрӣ доранд, барои гирифтани таҳсилоти тиббӣ. Аз ҷумла, ҳавасмандии мутахассисони ҷавон тавассути муайян намудани квотаҳо ва имтиёзҳо ҳангоми дохилшавӣ;

4) дастгирии раванди рушди илм, технологияи муосир ва инноватсия дар соҳаи тандурустии кишвар:

- афзоиш додани миқдор ва сифати корҳои илмию тадқиқотӣ;

- тақвияти тартиби экспертизаи ҷанбаҳои ахлоқии тадқиқотҳои тиббӣ тавассути ҷорӣ намудани стандартҳои даркорӣ тачрибаи клиникӣ;

- тақвияти стандартҳои давлатӣ ва дастрасӣ барои таҳлили ҷанбаҳои этикии тадқиқотҳои тиббӣ бо иштироки бевоситаи одам;

- афзоиш додани миқдори шӯроҳои диссертатсионӣ барои зиёд намудани унвонҷӯёни дараҷаи илмӣ докторони тиб аз ҳисоби номзадҳои илм ва таҳсил дар сатҳи докторантура. Васеъ намудани тартиби иҷозатномадиҳӣ ва аккредитатсия барои тамоми муассисаҳои таълимӣ ва илмӣ;

- тадриҷан азнавсозии инфрасохтори муассисаҳои илмӣ дар асоси маблағгузорию мақсаднокӣ давлатӣ ва бахши хусусӣ.

61. Дар натиҷаҳои амалигардонии чорабиниҳои мазкур соҳаи тандурустии кишвар имконияти дастрасии одилона ба захираҳои кадрӣ баландиҳтисос ва пурра таълимдодашуда пайдо менамояд, ки чунин натиҷаҳои мушаххаси корӣ пешбинӣ шудаанд:

- раванди банақшагирии захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ тавассути коркарди маълумотҳои "Феҳристи миллии захираҳои кадрӣ соҳаи тандурустӣ" ва дар ин замина қабули қарорҳои асоснок мукамал карда мешавад. Дар натиҷаи таъбиқи чорабиниҳои мазкур захираҳои мавҷудаи кадрӣ соҳаи тандурустии кишвар самаранок истифода карда мешаванд;

- барномаҳои таълимии мавҷуда бо мақсади мукамалсозии донишҳои назариявӣ ва малакаҳои амалии донишҷӯён, кормандони илмӣ ва мутахассисони амалия тадриҷан бозиди карда мешаванд. Дар баробари ин, кормандони соҳа оид ба малакаҳои идоракунӣ ва роҳбарони муассисаҳои тандурустӣ оид ба масъалаҳои алоқамандӣ рушди соҳаи тандурустӣ омӯзонда мешаванд;

- тадриҷан баланд бардоштани музди маоши кормандони соҳаи тандурустии кишвар ва таъсис додани тартиби ҳавасмандгардонии кормандони соҳа имконият фароҳам меоварад, то ин ки нобаробарии ҷуғрофӣ, сифат ва самаранокии хизматрасонии тиббӣ беҳтар карда шавад. Дар баробари ин, масъалаи мазкур сабаби паст гардидани муҳочирати меҳнати кормандони соҳа дар дохил ва хориҷи кишвар, баланд бардоштани сифат ва дастрасии хизматрасонии тиббӣ дар ҷумҳурӣ мегардад;

- имконият ва иқтисодии илмӣ соҳаи тандурустии кишвар баланд бардошта мешавад. Миқдори зиёди мутахассисон ба раванди гузаронидани корҳои илмию тадқиқотӣ ва тичоратикунони натиҷаҳои онҳо бо мақсади чалби манбаъҳои нави маблағгузорӣ ва дар амалия мавриди истифодаи васеъ қарор додани натиҷаҳои он, фаро гирифта мешаванд.

§ 4. Низомҳои иттилоотии идоракунӣ ва тандурустии рақамӣ

62. Дар самти рушди низомҳои иттилоотии идоракунӣ ва тандурустии рақамӣ то ҳол як қатор мушкилиҳо боқӣ мондаанд:

- набудани қонунгузори дахлдор, ки татбиқи самараноки низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ, тандурустии электронӣ, тандурустии рақамӣ ва телетибро таъмин намояд;

- парокандагии низомҳои иттилоотии тандурустӣ. Солҳои охир бо дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳоди Аврупо низоми ягонаи иттилоотии идоракунӣ соҳаи тандурустӣ таъсис дода шудааст, ки дар заминаи DHIF2 (низоми ягонаи иттилоотии идоракунӣ соҳаи тандурустӣ) амалӣ гардида истодааст, ки ба пуррагӣ, тибқи нишондиҳандаҳои миллии қабулшуда ба таври онлайн ба ташаққули маълумот дар бораи вазъи саломатии аҳоли ва фаъолияти муассисаҳои тандурустӣ имкон медиҳад. Ғайр аз ин, сохторҳои инфиродии тандурустӣ бетартиб низомҳои иттилоотии худро бо қисмҳо таъсис ва рушд додаанд, ки ин ба парокандагии низомҳои иттилоотии соҳаи тандурустӣ, парокандагӣ ва паст гардидани масъулият ва манфиатҳои рақобатии субъектҳои гуногуни соҳаҳо оварда расонидааст;

- сифати баъзе маълумоти тавлидшуда ба стандартҳо ҷавобгӯ нест. Яке аз масъалаҳои мубрами технологияҳои иттилоотии соҳаи тандурустӣ таҳлил ва қабули стандартҳои миллии маълумот дар соҳаи тандурустӣ мебошад;

- талаботи зиёд ба маълумот ва ҳисобот аз ҳад зиёд талаб карда мешавад. Мушкилоти дигар он аст, ки маълумоти пешниҳодгардида аслан барои корбарӣ истифода намешавад;

- нокифоя будани маблағгузорӣ. Таъсиси шабакаи ягонаи муассисаҳои тандурустӣ барои вориднамоии низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ баҳодиҳии дақиқро талаб менамояд/пешгуии ҳама хароҷот тақозо менамояд, ки бояд барои дуруст дар бучет ва маблағгузорӣ барои таъмини пайваста ба инобат гирифта мешаванд;

- инфрасохтори нокифоя рушэфтаи технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ ва иқтисодии маъмури: инфрасохтори технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ нокифоя рушд ёфта, нопурра маблағгузорӣ гардида ва нобаробар тақсим шудааст.

63. Мақсадҳо, вазифаҳо ва натиҷаҳои пешбинишуда. Мақсади асосӣ ин беҳтаркунии низоми иттилоотии идоракунӣ, тавсеаи низомҳои рақамикунонӣ ва телетиб тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ба шумор рафта, аз вазифаҳои зерин иборат мебошад:

- ба тартиб даровардани заминаи меъёрии ҳуқуқӣ барои дастгирии рушди низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва тандурустии рақамӣ ва телетиб дар соҳаи тандурустӣ;

- тақвият бахшидани инфрасохтори рақамии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли;

- тақвияти иқтисодии маъмури ва кадрӣ Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли барои истифодаи платформаҳои рақамӣ ва расонидани хизматрасонии телетиб ва тандурустии рақамӣ ба аҳоли;

- таҳияи нақшаи миллии сармоягузорӣ барои дастгирии рушди низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ, тибби рақамӣ ва ҳадамоти телетиб;

64. Барои расидан ба ин мақсадҳо чунин амалҳо анҷом дода мешаванд:

1) ба тартиб даровардани заминаи меъёрии ҳуқуқӣ барои дастгирии рушди низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва тандурустии рақамӣ ва телетиб дар соҳаи тандурустӣ:

- тақмили сиёсати миллии ва қонунгузорӣ барои мусоидат ба рушди низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ: гузаронидани экспертизаи ҳуқуқии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дахлдор ва қабул намудани қонунгузори ваколатдор нисбат ба низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва хизматрасонии тандурустии рақамӣ;

- таҳия ва тасдиқи стандартҳои миллии маълумоти тиббӣ: гузаронидани стандартҳои миллии мутабиқи таҷрибаи пешқадами байналмилалӣ; возеҳ муайян намудани нақшҳо ва масъулияти ҳамаи муассисаҳо, ки дар фаъолияти низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва тандурустии рақамӣ дар сатҳҳои гуногун иштирок мекунанд, мувофиқасозии маҷмуи ҳадди ақали нишондиҳандаҳои миллии солимӣ;

- таҳия ва таъмини фаъолияти самараноки низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва хизматрасонии тандурустии рақамӣ;

2) тақвияти инфрасохтори технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ, таъмини дастрасии аҳоли ба хизматрасонии тандурустии рақамӣ:

- ҷойгиркунии шабакаҳои миллии, минтақавӣ ва махсус барои мукаммалнамоии низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва тандурустии рақамӣ;

- арзёбии эҳтиёҷот ва таъминоти таҷҳизоти технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ ва кормандони ботаҷрибаи низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ дар муассисаҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоӣ.

65. Дар натиҷаи амалигардонии чорабиниҳои мазкур чунин натиҷаҳои мушаххас пешбинӣ шудаанд, ки ба беҳтар намудани чанбаҳои идоракунӣ соҳаи тандурустӣ таъсири ҷашмдошт мерасонанд:

- қабули низоми мувофиқи ҳуқуқӣ ва меъёрӣ ва дастгирии молиявӣ барои таъмини тавсеаи самараноки низоми иттилоотии идоракунӣ тандурустӣ ва тандурустии рақамӣ;